

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —

Цена му є на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 9.

У Новоме Саду, 7. марта 1860.

ГОД. Ш.

Света четиредесетница или Великій постъ.

(Нѣколико лекція за дѣцу, и за одраснио християнску младежь).

(Настављно.)

Ш.

Наступило є време частнога поста, и християни, кои се труде, да заповѣсти црквене точно испуњаваю, особито ову седмицу, која се *чисша* зове, проводе у посту уздржавајући се одъ мренихъ ела, и едући постна ела врло умерено. Али нїе доволно да мы постимо само тѣломъ, него валя да постимо и духомъ, а духовно валя да постимо и у постъ и кадъ є мрєь. Ко жели духовно постити, тай треба да се остави сваке неправде, и свакогъ рѣвогъ друштва, да опрашта своима неприятельима, да у мѣето што бы се самъ господєки ранїо, дѣли хлѣбъ свой са сиромашнима, да чини и остала дѣла милости, и онда ће текъ постъ нѣговъ быти предъ Богомъ мио и прїятанъ. Ову науку изражава св. наша црква особито у оной красной стихири, која се на првой преѣосвећеной служби са страхомъ Божиимъ пов, и која овако гласи:

Постащєса братїє тѣлеснѣ, постимєса и дѣховнѣ;
разрѣшимєз всакїй союз неправды, всакое писанїє неправедное ѿ себе ближнєгѣ ѿнимємєз: дадимєз алчѣщимєз хлѣбєз, и нишємєз безкровнємєз введемєз кєз домєз: да прїимємєз ѿ Хрїста Бога велїю милость.

За цело време великогъ поста починюћи одъ

чистогъ понедѣльника у светой цркви нашей држи се сваки данъ у ютру ютренъ; предъ подне часови еъ вечернѣмъ, и у вече повечеріе. Само суботомъ и неделомъ бѣва света Литургія обична, а средомъ и петкомъ у 11 сатій предъ подне држи се свечана преѣосвећена служба, на кою и сва школка дѣчица долазе.*)

На ютреню свакой данъ частнога поста осимъ суботе и неделѣ чита се молитва: „Спаси Боже люди твоя и благослови достояніе твое, посьти мѣръ твой милостію и щедротами,“ и пою се изъ тріода по три пѣсеме у славу свете Троице, по чему се красна та књига Тріодъ или Тринѣснецъ назива. На првомъ часу, кои е ютреню придодать, пои свештенство красне оне стихове изъ псалтира:

Забтра оуслыши гласъ мой царю мой и Боже мой.
Стопы моя напраки по словеси твоємъ, и да не-
шбладаетъ мною всакоє беззаконіе.

Избави ма ѿ клеветы человекѣскїа и сохрани
заповѣди твоя.

Лице твое просвѣти на раба твоего, и научи ма
вправданіемъ твоимъ.

Да исполнатся оуста моя хваленїа твоєго Гос-
поди: яко да воспю хвалѣ твою вса день велико-
лѣнїе твое.

После првога часа чини се споменъ и молитва за
мртве.

Треїй, шестый и деветый часъ држе се заедно,
и на свакомъ осимъ прописаныхъ псалмова и моли-
тава благогласно се по трипутъ поє кратка молитва,

*) Као што се у Сиону ербекомъ преѣосвећена служба у 11 са-
тїй држи; тако бы требало да и по други мѣсти бѣва еъ
тымъ выше, што и св. црква забранює вечернѣ пре петогъ
сата (а то е единаест сатїй) држати. Господу свештенике
молимо да бы се у овомъ погледу Карловачкогъ рѣда свуда
држали, те да дѣца по сатъ и по подругъ сата школкогъ
сваке среде и петка негубе.

у којој се значењѣ дотичнога часа показуе. Тако будући да се трећий часъ држи у споменъ долазка св. Духа, кои се у данъ петдесетнице у трећий часъ (деветъ сатий изъ ютра) на Апостоле сјашао: то се на трећемъ часу уз' поетъ пов: „Господи иже пресклатога твоего Дѹха, вз третій часъ Апостолимъ твоимъ низпославый того благий не ѿими ѿ насъ но шевнови насъ молацихъ ти са.“ Шестый часъ држи се у споменъ Христоваго распетія; ербо е тада (око 12 сатий у подне) Христосъ распетъ быо, а и данъ страсти Христове, петакъ естъ шестый дан од неделѣ. С' тога се и пов на овоме часу: „Иже вз шестый денъ же и часъ на крестѣ пригкождей вз ради дерзнокенный адамъкъ грѣхъ: и согрѣшеніи нашихъ рѣкописаніе раздери Хрїсте Боже и спаси ма.“ На шестомъ часу чита се за време четиредесетнице свакий данъ изъ кнѣиге пророка Исаіе, кои е духомъ Божиимъ задануть, на 800 година пре Христоваго земальскогъ роѣния предсказао роѣнењѣ, крштенѣ, науку, дѣла, страданѣ, смръть, воскресеніе и вознесеніе Христово, и распространѣнѣ цркве Христове по цѣломъ свѣту. Съ тога пророка овогъ називаю свети отци Евангелистомъ. На деветомъ часу кои се држи у споменъ смрти Христове, коя се у деветъ сатий. т. е. у три сата после подне догодила, пов се ова молитва: „Иже вз деватый часъ насъ ради плотію смръть вкѣсикый, оумертви плоти нашеѣ мѣдроканіе Хрїсте Боже и спаси ма.“

После деветогъ часа пов се духовна пѣсма сложена изъ деветъ блаженства' евангелскихъ, и изъ молитве благоразумнога разбойника: „Помани насъ Господи егда прїидеши ко царствїи твоемъ.“ Рѣчма св. евангелія опоминѣ насъ св. црква у оной пѣсми како валя да се владамо, ако желимо да славу небесну заслужимо. После тога бѣва вечерня, а средомъ и пет-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

комъ на вечерњи пређеосвећена служба. *) Како на вечерњу, тако и на пређеосвећеној чита се свакиј данъ по еданъ одсекъ изъ књиге Бытія, и изъ Притчій Соломоновыхъ.

Субота прва великогъ поста посвећена е св. великомученику Теодору Тирону, и споменъ нѣгов, као и свакогъ светителя и празника започинѣ се јоштъ на вечерњу у петакъ, кое се тога дана съ пређеосвећеномъ службомъ заедно држи, а после пређеосвећене освећуе се кољиво, и то изъ овогъ узрока:

Св. Теодоръ Тиронъ био е војникъ (Тиронима називаху се официри војнички); нѣга су као христјанина поганици у граду Амазиі кодъ црногъ мора у Азиі, год. 297 мучили и у ватру бацили, у којој се онъ скончао, али му тѣло ніе изгорело, него е пренесено и почитовано было одъ христјана' у граду Евхаитскомъ. Много доцнѣ царъ Юліянъ, едан одъ наслѣдника' великога Константина остави христјанску веру, и постане опетъ поганикъ те се почне кланјати идолима. Овај одпадникъ хтео е да христјане цариградске, кои су особито прву недељу поста строго поетили, омрси, и да имъ се тако наруга, те заповѣди да се у све што е за ело на пазарима цариградскимъ продавано, крви успе, и да се лебови замесе, са ономъ крвљу, што е одъ идолскихъ жертава заостала была.

Но благій Богъ осуети ову намѣру богомрскаго Юліјана, посредствомъ давно упокоеногъ мученика свогъ Теодора Тирона, кои се у сну јавіо тадашнѣмъ Архіерею цариградскомъ и заповедіо му да христјане

*) Молитве на пређеосвећеној служби, и на часовима разјаснѣне су у Школскомъ Листу одъ године 1859, и то у бровима; 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, и т. д. Ове брове ваља дакле прегледати и прочитати.

извести да съ пѣнце ело некупую, него да куваю пше-
 ницу, те да се нѣомъ потайно по куѣама ране. Одъ
 тада е наредила св. црква да се ова помоѣъ св. му-
 ченика сваке прве суботе великогъ поста споминѣ, и
 да се у споменъ тога коливо осеѣуе и побожнимъ
 христѣанима раздае. Юштѣ намъ валя и то знати да
 се тѣло св. великомученика Теодора Тирона у цркви
 свето Николаевској у Фрушкогорскомъ манастиру Хо-
 пову съ десне стране предъ св. олтаромъ у ѣivotу
 храни, а у оближњој србској варошици Иригу имаде
 између три парохѣалне цркве една коя е посвеѣена о-
 вомъ великомученику и коя у ову суботу слави.

IV.

Прва неделя ускршнѣга поста зове се *неделя*
православѣя, за споменъ кадъ су у деветомъ после
 Христа столѣтѣю свете Ибоне, коѣ царъ Теофилъ изъ
 цркве избаѣио беше, опетъ повраѣене на сабору ца-
 риградскомъ, кои се као допуненѣ седмогъ вселен-
 скогъ сабора сматра, и саборомъ православѣя назива.
 Овај споменъ изражава се у трѣодскимъ духовнимъ
 пѣсмама ове неделѣ, у којима насъ света црква опо-
 минѣ да будемо вѣрни светоме Уставу нѣномъ, да за-
 повести и наредбе нѣне свесрдно испуњавамо, и да
 образу спасителѣвомъ кланяюѣи се просимо одъ Бога
 опростенѣ нашихъ грѣхова. Служба, како ове, тако
 и у све остале неделѣне дане великога поста осимъ
 цветѣй, быва Васиљева, на којој се велико „Скatz,
 Скatz, Скatz“ пов, и на којој у мѣсто: „Достойно
 естз ико ко истинѣ,“ у похвалу матере Божѣе поемо
 онај краснѣй ирмосъ: „Ш тебѣ радѣетса благодат-
 наа всакла тварь.“

По уредби свете цркве, и по школскомъ обичаю, приступаю у овај данъ великога поста, као и прве неделѣ сваког другогъ поста, сви учители и ученици къ святой тайни тѣла и крви Христове т. е. къ светоу причешћу. За свето причешће треба да се сви христіяни, па тако и христіянска дѣца приуготове постомъ, молитвомъ и съ добри дѣли, а особито треба да се еданъ съ другимъ помири, да едан другоме опрости све увреде, да свакій моли свое родителѣ и све старіе за опроштенѣ, и да се у очи самогъ дана у кои ће се причестити, или на самъ тай дан, са светомъ тайномъ покаянїя и съ молитвама за приступањѣ къ св. причешћу приуготови.

Јоштъ се овде има напоменути да се у дане ускршнѣга поста, осимъ субота' и неделя, свако вече држи у цркви велико повечерїе, на комъ се покрај другихъ красныхъ молитава' и исалмова смерно и побожно пое изъ пророка Исаїе: „Сз нами Богз разѣмѣйте изыцы, и покарайтеся, икш сз нами Богз.“

На повечерїяма пакъ у понеделникъ, вторникъ, среду и четвртакъ чисте неделѣ пое се јоштъ са сладкопѣнїемъ великій канонъ св. Андрїе критскогъ, у коме се душа наша съ примерима изъ светога писма старогъ и новогъ завѣта опоминѣ да добродѣтель любви, а одъ порока' да се клони, и на шестој пѣми одъ овога канона пое се кондакъ:

„Дѣше мол дѣше мол, костани что спиши, коонецз приближается и имаши смѣтитиса. Воспрани оубо, да пощадитз тѣ Христосз Богз вездѣ сый, и вса исполниай.“

Друге, треће и четврте суботе ускршнѣга поста држи света црква наша успомену своју мртвихъ, и на те дане пои се исто овако као и на задушнице. То

е узрокъ што се и у петакъ на преѣосвећеной служ-
би на маломъ входу пое по една стихира за упокой
душе мртвима.

(Продужиће се.)

Евангелія и Апостоли.

У суботу Лазареву.

Евангеліе одъ Иоанна гл. XI. зач. 39.

Во время оно: Бѣ нѣкто бола Лазарь ѿ Витани, ѿ кеси Маріини и Марды сестры ея. У оно време: Быяше некій боланъ Лазарь изъ Витани изъ села Маріе и Марте сестре нѣзине.

Бѣ же Марія помазакшаа Господа муромъ и штершаа нозѣ егѡ класы своими, еаже братъ Лазарь болаше. А Марія беше она, коя помаза Господа муромъ и отре ноге нѣгове своіомъ косомъ; нѣзин братъ Лазарь боловаше.

Посластѣ оубо сестрѣ кз немѡ глаголющѣ, Господи, се егоже любиши, волитѣ. Послаше дакле сестре кѣ нѣму (кѣ Иисусу) говореѣи: Господе, ето онай, кога ты любишь, болуе.

Слышакъ же Иисусъ рече: сіа волѣзнь нѣсть кз смерти, но ѡ слакѣ Божіи, да прославится сынъ Божіи ея ради. А кадъ чу Иисусъ рече: ова болестъ нѣе на смръть, него на славу Божію, да се прослави сынъ Божіи збогъ нѣ.

Люблаше же Иисусъ Мартѡ и сестрѡ ея и Лазара. А Иисусъ любляше Марту и сестру нѣну и Лазара.

Егда же оуслиша, яко волитѣ, тогда превысть на немже бѣ мѣстѣ два дни. А кадъ чу Иисусъ да е Лазарь болестанъ, тада оста на ономъ мѣсту гдѣ е

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.ONILIB.RS

быо два дана (Иисусъ се тада бавіо съ оне стране
Иордана.)

Потомъ же глагола оученикомъ: идемъ ко Иудею
паки. А потомъ рече ученицима: Хайдемо у Юдею
опеть.

Глаголаше же емъ оученицы: раббі, нынѣ иска-
хъ тебе каменіемъ побити Иудею, и паки ли идеши та-
мъ. А рекоше му ученици: Учителю, садъ тражише
тебе Юдеи да те каменѣмъ побію, па опеть хоѣшь
да идеш тамо.

Шѣща Иисусъ, не дванадесатъ ли часокъ есть ко
дни; аще кто ходитъ ко дни, не поткнетса: икъ свѣтъ
міра сегъ видитъ. Одговори Иисусъ: Ние ли дванаестъ
сатій у дану? Ко даню иде не спотиче се; еръ види
свѣтлость овога свѣта.

Аще же кто ходитъ къ ноши, поткнетса, икъ
нѣсть свѣта къ немъ. А ако ко ходи ноѣу, тай ѣе се
спотакнути, еръ нема светлости у нѣму.

Сіа рече, и посемъ глагола имъ: Лазарь другъ
нашъ оуспе: но идѣ да возвѣжѣ его. Ово каза Иисусъ
и потомъ рече имъ: Лазарь другъ нашъ е заспао,
но идемъ да га пробудимъ.

Рѣша оубо оученицы егъ: Господи аще оуспе,
спасенъ вѣдетъ. Рекоше тада ученицы нѣгови: Госпо-
де, ако е заспао, бытѣе му болъ, оздравит ѣе.

Рече же Иисусъ ш смерти егъ: они же мнѣша,
ико ш оупеніи сна глаголетъ. А Иисусъ имъ рече за
смерть нѣгову, Лазареву; а они мишляху, да говори
за спаванѣ сна.

Тогда рече имъ Иисусъ нешвинѣлса, Лазаръ оумре.
Тада каза имъ Иисусъ неосврѣуѣи се, без околишени,
управо: Лазаръ е умро.

И радѣюса касъ ради, да вѣрѣте, икъ не вѣхъ
тамъ: но идемъ къ немъ. И радуемъ се васъ ради,
што нисамъ быо тамо, да вѣруете; али хайдемо къ нѣму.

Рече же Тома глаголемый близнецъ, оученикъ,
идемъ и мы, да оумремъ съ нимъ. А рече Тома, про-
званный Близанаць другимъ ученицима: Хайдемо и мы,
да помremo съ нъиме.

Пришедъ же Исхъсъ шврѣте его четири дни оуже
имѣща во гробѣ. А кадъ дође Исусъ у (Витавію),
нађе га, а онъ има веѣъ четири дана како у гробу
лежи.

Бѣ же Витанія близъ Іерусалима, ако стадіи
патнадесатъ. А Витавія бѣше близу Іерусалима око
петнаестъ станица. *)

И мнози ѿ Іудей бяху пришли къ Мардѣ и Ма-
рїи, да оутѣшатъ ихъ ш братѣ ею. И многи одъ Юде-
яца бяху дошли къ Марти и Марїи, да ихъ тѣше за
братомъ нъиховимъ.

Марда оубо егда оуслыша, ако Исхъсъ градеть,
срѣте его. Марта дакле кадъ чу, да Исусъ иде, изиђе
му на суереть.

Марїа же дома сѣдѣше. А Марїа дома сѣѣше.

Рече же Марда ко Исхъсѣ, Господи аще бы еси
здѣ былъ, не бы братъ мой оумерлъ. А рече Марта
Исусу: Господе, да си ты овдѣ быо, не бы братъ
мой умро.

Но и нынѣ вѣмъ ако елика аще просиши ѿ Бога,
дасть тебѣ Богъ. Ал' и сада знамъ, да штогодъ за-
иштешъ одъ Бога, датѣ ти Богъ.

Исхъсъ же паки претѣ севѣ, прииде ко гробу; бѣ
же пещера и каменъ лежаше на ней. А Исусъ се ошетъ
сгрови у себи, и дође на гробъ, а быаше то пещина
и каменъ лежаше на нъой.

Глагола Исхъсъ: возмите каменъ. Глагола емъ сестра
оумершагѡ Марда: Господи оуже смердитъ: четверо-
днѣвенъ бо естъ. Исусъ рече: Узмите каменъ! Рече

*) Десетъ стадія чине четверть сата хода; дакле 15 стадія е од-
прилике путь одъ 22. и по минута; една стадія чини 100 хвѣтл.

нѣму сестра умрлога Марта: Господе веѣъ смрди; ерѣ
 еу четири дана како е умро.

Глагола ей Исѣсъ: Не рѣхъ ли ти аще вѣрѣши:
 оузриши славу Божию. А рече їой Исусъ: Ни самъ ли
 ти казао, да ако узвѣруешъ, видиѣшъ славу Божию.

Взаша оубо каменъ, идѣже бѣ оумершый лежа.
 Узеше дакле каменъ, гдѣ мртавацъ лежаше.

Исѣсъ же возведе очи горѣ, и рече: Отче, хвалѣ
 твоѣ въздаю, яко оуслышалъ ма еси. Азъ же вѣдѣхъ,
 яко всегда ма послушашеши: но не арода ради стоащаго
 окрестъ рѣхъ, да вѣрѣ имѣтъ, яко ты ма посла. А
 Исусъ подигнувши очи горе, рече: Отче! хвала ти
 што си ме услышао, а я знадохъ да ѣшь ме свагда
 послушати, него арода ради, кои овдѣ стои рекохъ,
 да вѣрую, да си ме ты послао.

И сѣмъ рекъ, гласомъ великимъ воззва, Лазаре
 гради конъ. И ово рекавши Исусъ велегласно повика:
 Лазаре изиѣи на полѣ!

И изыде оумершый швазанъ рѣкама и ногама
 оукроемъ, и лице егѣ оубрѣсомъ швазано. И изиѣе
 мртавацъ увезанъ по рукама и по ногама покровомъ,
 и лице нѣгово убрусомъ покривено.

Глагола имъ Исѣсъ: разрѣшите его и штавите
 ити. Рече нѣима Исусъ: разрешите га и пустите
 нека иде.

Мнози оубо ѿ Юдей пришедши къ Марїи и ви-
 дѣвъше, аже сотвори Исѣсъ, вѣроваша къ него. Мнози
 одѣ Юдеаца, кои дошли бѣху къ Марїи, кадъ видише
 шта учини Исусъ, вѣроваше у нѣга.

Нѣцый же ѿ нѣхъ идоша къ Фарїсеимъ, и рекоша
 имъ аже сотвори Исѣсъ. А неки између нѣихъ оти-
 доше къ Фарисеима, и казаше имъ шта учини Исусъ.

Давсатолъ къ Евреима гл. 12. зач. 333. одъ цолакъ.

Братіе, царство непоколебимо пріемлюще, имама благодать, еуже служимъ благоугодно Богъ, съ благоговѣніемъ и страхомъ: Ишъ Богъ нашъ, огонь поддай естъ. — Браћо! царство непоколебано примаюћи, да имама благодать коіомъ служимо за угодность Богу съ поштованѣмъ и са страхомъ: еръ е Богъ нашъ огань, кои спалюе.

Братолюбіе да пребиваетъ. Страннолюбїа не забывайте: тѣмъ бо не вѣдаше нѣщцы страннопрїаша аггелы. — Любовь братинска да остане межу вама. Гостолюбивости не заборавайте: еръ неки незнаюћи изъ гостолюбивости приме анѣле на конакъ.

Поминайте юзники, аки съ ними сказани: шлоблаемыа, аки и сами сѣще вз тѣлѣ. — Опоминьите се сужныхъ, као да сте съ нѣма свезани: и оныхъ, коима се неправда чини, као да сте и сами у тѣлу (нѣиховомъ)

Честна женитва во всѣхъ, и ложе нескверно: блудникомъ же и прелюкодѣемъ сѣдитъ Богъ. — Женидба да е свима у части, и постеля женидбена чиста; а блудницама и прелюбочинницама судиће Богъ.

Несребролюбцы нравомъ, доволни сѣщими; той бо рече: не имамъ тебе штавити, ниже имамъ ѿ тебе ѿстѣпити. Ико дерзающимъ намъ глаголати: Господь мнѣ помощникъ, и не убоюся что сотворитъ мнѣ человекъ. — Не будите сребролюбци наравльомъ, будите задовольни съ онымъ што имате; еръ онъ (Богъ) рече: нећу те оставити, нити ћу одъ тебе одступити. Тако да смемо говорити: Господь е мой помощникъ, и нећу се бояти, что ће ми учинити человекъ.

Поминайте наставники ваша, иже глаголаша камъ слово Божїе: иуже взирающе на скончанїе жителства,

подражайте вѣрѣ ихъ. Исусъ Христосъ, вчера и днесъ, тойже и ко вѣки. — Опоминъте се вашихъ учителя, кои вамъ казиваше слово Божіе, гледайте на свршетакъ нѣиховогъ живота, и угледайте се на веру нѣихову. Исусъ е Христосъ юче и данасъ онай истый и навекъ. —

Една стварна игра.

Игра о ползи и упошребляваню ствари.

Учитель определи едну ма кою али деци познату стварь, и позове ии да сваки друго што каже, на што се та стварь употребљава и употребити може. Н. п. „слама“; д. дете а. реѣи ће н. п. за посипанѣ по соби на бадњи данѣ; б. марви за подастиранѣ; в. за зимњи огревѣ, где другогъ нема; г. за жаренѣ пеѣи при печиву леба и пр. д. за спалыванѣ утучени крмади; е. за креветне сламняче; ж. за рану марви у нужди; з. за омутѣ при рибаню судова, патоса и др. и. за мешанѣ у сечку и приранѣванѣ марве обзиму; і. за правлѣнѣ шешира; к. за плетиво асура радѣ утираня блатнави ногу; л. за покриванѣ куѣа; м. за правлѣнѣ гнѣизда лежеѣой живини; н. за седишта у колима, соницама и пр. о. за посипанѣ изпредѣ куѣа на клизавици и поледици; п. за обмотаванѣ бунарски шмркова зими, да се водомѣ несмрзну; р. за умотаванѣ младица зими на мразу, да непромрзну; с. за лакше правлѣнѣ ватре и подпалыванѣ дрва и пр. т. за умотаванѣ стакала, флаша, чаша и остали други разбитни ствари при принашаню; у. за умотаванѣ сваке смрзливѣ ствари и пр.

Што учитель настојо буде, да се о едной ствари што више наведе, тимѣ е полезнија игра, а на ово се

$$1 \times 2 + 4 = 6 = 30 \quad 420 : 30 = 141$$

100

само и иде; а она игра не вреди ништа, где се само по штогодъ, по еданъ или два изказа наведу. Лакше изказе погађаю букварци, теже часловци, најтеже псалтирци, зато прво казую букварци, а псалтирци последњи.

1120

320

700

Да би ова игра користније ишла, нужно е, да учитељ први премисли све могуће изказе и да им себи обележи, да би деци, ако би запела помоћи могао, али ово не направце имъ казуюћи, него им наводећи, докъ сама не погоде.

О едной игри могу се две и три ствари предузети, а више не. еръ онда није игра никаква, знакъ да се врло овлашно изтеруе, а то није никакво вечбанъ по умне снаге.

За ове игре ваља бирати све оне ствари, кое су намъ најпрече и најнуждније, н. п. вода, ватра, ваздухъ, киша, ветаръ, сунце, зима, пролеће, лето, всень, дрва, животна, шума, и пр. и пр.

$$\begin{array}{r} 520 \\ 220 \\ \hline 200 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 220 \\ 220 \\ \hline 500 \end{array}$$

$$2 \times 4 = 8 = 40 = 520$$

Юшъ една рачунска игра.

Замислѣнъ брой погодиши.

$$420 : 30 = 141$$

Подай коме нека еданъ мањи брой кои онъ воле замисли; после му заповеди нека га са 2. мултиплицира; къ томъ продукту нека 4. адира; ту суму нека са 5 мултиплицира; томъ продукту нека юшъ 12 адира; ту суму нека са 10 мултиплицира; и одъ тогъ продукта нека 320 субтрахира, и нека ти каже рестъ; одъ коегъ имашъ ти само две последнѣ цифре одбацити, пакъ ће ти остати нѣговъ замислѣни брой.

$$5 = 10 \cdot 4 = 40 \quad 40 \cdot 5 = 200 \quad 200 : 10 = 20$$

$$7 = 14 = 14 = 90 \quad 90 \cdot 10 = 900 \quad 900 - 320 = 580$$

Д О П И С И.

В. У Сомбору 20. фебруара. У нашої нормалной и дѣвочкой школы држанъ е полгодишньи испитъ изъ науке Христіанске 25. януара и то, подъ предсѣдательствомъ пречастногъ господина протопресвитера. Одъ 26. па до 30. януара држани су испити свакій данъ у ютру и после подне изъ остальныхъ предмета, и осведоченый успѣхъ ямчи намъ да се наша школа у общте узимаюћи у напредномъ станю налази. Велика е само штета, што народъ іоштъ ніе кадаръ увидити ползу одъ школскогъ воспитанія, па збогъ тога а и збогъ сиротинъ свое не шилъ дѣцу у школу, премда е ипакъ и у погледу посећиваня школе за ово две године знаменитый напредакъ учинѣнъ. — Высоко правительство послало е ове године за сръбске сомборске школе 387 кнѣига школскихъ, да се сиромашной дѣци поделе. Кнѣиге е те мѣстный управитель школскій 1. фебруара самъ своіомъ рукомъ дѣци сиромашной подѣлю у присуству своіу ученика и ученица, опоменувши ихъ на велику милость, кою нашъ свѣтлый царъ доброй а сиромашной дѣци чини. Дѣца су после тога смерно се за здравль свѣтлога цара Богу молила и народну химну одпояла.

Фебруара 11. оставіо е пречастный г. Димитріе Поповићъ парохъ и досадашньи многозаслуженый катихетъ сръб. народныхъ школа ову свою дужность, кою е пуныхъ шесть година съ похваломъ управляю и приміо е званіе катихете и учителя сръбскогъ езика у овдашньой нѣмачкой реалной школы. Катихетско мѣсто у народной школы, по уредби частне консиеторіе заступа садъ овдашньий парохъ г. Іованъ Момировићъ, а за стално поуненъ тога мѣста, съ коимъ е плата одъ 460 фор. ср. скопчана, отворено е већъ явно стециште.

Л. Изъ тамисградскогъ предградія фабрике. 18. фебр. т. г. изволю е црхвено сръбскогъ общества отличанъ грађанинъ г. Мита Ристићъ овдашньмъ сръбскомъ првомъ раз-

реду поклонити на платну лено израђенъ ликъ првогъ ербскогъ просветителя св. Саве. Исти ликъ посвећенъ е 23. истогъ мѣсеца у училиштној соби споменутогъ разреда, одъ преч. г. пароха Стефана Дракулића. При посвети той присуствовао е осимъ дародателя и ц. кр. школски саветникъ г. Ђ. Натошевићъ, ђаконъ и неколико одлични грађана, — а осимъ оба учителя ербска, учитель грчки и романски. По посвети, опоменуо е прво г. намѣстникъ училиштну дѣчицу на добро владањъ, послушность учителя, родитеља и своју старию. По томъ благодарю е дародателю прво г. парохъ а за овимъ г. ц. кр. школски саветникъ на усрдномъ дару, на кое е брујало одъ присуствуюће госноде и училиштне дѣчице громко „живіо.“ После изјављне благодарности дародателю и одостале горе споменуте присутствуюће госноде грађана, одпевала су училиштна дечица са присутствуюћомъ господомъ умилну песму просветителъву.

Овоме подобанъ примѣръ, указао е пре 5 година и г. Ная Арсеновићъ, такође грађанинъ горе наведеногъ общетства, поклонивши такође ликъ првогъ ербскогъ просветителя св. Саве стариємъ ербскомъ разреду. Оба ова дародателя заслужую, да имъ се на подражанія достойномъ примѣру, и предъ читаюћимъ свѣтомъ овога листа рекне: Живіо!!

Д. У Суботици 20. фебр. Немогу пропустити, да не јавимъ, како су се и овдѣ кодъ насъ испити школски држали. На испиту су присуствовали г. протопресвитеръ сегединскій, школскій управитель и остало свештенство са више грађана и грађанки, кое се свима особито допало; ерѣ овдѣ никадѣ не обичай быо, да женске на испитъ долазе. Овдѣ е г. протопресвитеръ кратко поученіе дао, да и у будуће тако долазе говорећи: да ће и дѣца већу вољу учению добити. Испити су врло добро испали, особито библиске приповедке су деца врло лено своимъ рѣчма приповѣдала. Садъ виде, да су се яко преварили сви, кои су у почетку о новомъ начину предаваня

и о нашимъ младимъ учителяма негодовали. Дай Боже, да намъ гг. учители увѣкъ тако прилѣжни остану, као што су досадъ были, пакъ ћемо имъ и мы и наша омладина на вѣки благодарни быти. При испиту даровао е овдашній кунацъ г. Т. Радић за други разредъ ликъ Нѣг. Велич. цара и пок. маршала Радецкогъ, за кое му овдѣ явно благодаримо.

Имена гг. предилатника
на
ШКОЛСКІЙ ЛИСТЪ
за годину 1860.

Б.) На по године (Продуженъ). Г. Мат. Груић учит. у Ба-шаиду; г. Ант. Петровић учит. у Валъву; г. Петаръ Јоановић учит. на тераз. у Београду; школа Врачарска у Београду; г. Мих. Новаковић проф. у Београду; г. Крист. Шифманъ, упр. доб. у Комлошу; г. Мат. Матић каснаръ у Комлошу; г. Јованъ Теодоровић каснаръ у Комлошу; г. Стеванъ Михайловић власт. чин. у Комлошу; г. Алек. Микочевић каснаръ у Срб. Чанади. | Изъ Сомбора: г. Исидоръ Николичъ Србoградскій, бившій ц. кр. вел. Жупанъ; г. Павла Петровић, ц. кр. окр. нач.; г. Марко Поповић окр. суда предс.; г. Јован Ристић окр. ком.; г. Ђорђе Бирвалски, вар. предс.; г. Јованъ Вуйћ стар. вар. предс.; г. Јованъ Мразовић, дир. канц. кодъ окр. суда; г. Игњатије Николић вар. благајникъ; г. Петаръ Вукићевић вар. кап.; г. Стеванъ Чордаръ правдобранитељ; г. Ник. Бикаръ вар. зван.; г. Јованъ Момировић парохъ; г. Урошъ Стойшић парохъ; г. Дим. Поповић намѣстникъ; г. Лазаръ Баић проф. препар., г. Ник. Вукићевић проф. преп.; србска препарандија; срб. нормална школа; срб. читаоница; г. Ник. Лалошевић адв.; г. Радославъ Арадски ком. адюнкт; г. Боголюбъ Костић трг.; г. Аронъ Верић трг.; г. Исакъ Гргуровъ трг.; г. Урошъ Радовић трг.; г. Петаръ Маширевић лец.; гг. Дим. Груић и Петаръ Влашкалић трг.; г. Лазаръ Плавшић у-гоститељ.

(Продужиће се.)

 Управъ сада е печатанъ и Додатакъ Школскога Листа за год. 1859. заедно съ насловомъ и садржаемъ одъ целе године. ГГ. предбројници за ланску годину, кои га не буду добили, нека га изволе у отвореномъ писму рекламовати.

Издае Епископска књигопечатња у Новомъ Саду.